

El nou somni de d'Alembert sobre els ullals del mamut

Mademoiselle de Lespinasse va fer cridar el doctor Bordeu. Quan va arribar el va rebre amb molta preocupació: "Doctor, el nostre amic d'Alembert s'ha passat tota la nit delirant." El doctor va entrar a la cambra del malalt i el va reconèixer. "No ha empitjorat, tot segueix el curs normal", va concloure. D'Alembert va obrir una mica els ulls i va dir en un sospir: "Els ullals del mamut són la clau..." El doctor va mirar Mlle Lespinasse, que va fer un gest amb el cap indicant la porta de la cambra del filòsof. Tan bon punt varen eixir va exclamar: "Ah, doctor, s'ha passat tota la nit dient això. No sé què de la grandària dels ullals del mamut... També ha repetit una vegada i una altra una frase: 'Un dels animals més grans que, sense ser nociu, és alhora un dels més inútils.'" Bordeu va somriure: "Aquesta frase és del comte de Buffon, i la va escriure a la *Història natural* referint-se a la girafa. Sens dubte el nostre amic ha comparat en algun sentit la girafa amb el mamut." L'amiga de d'Alembert el va mirar sobtada i aquest va explicar: "Buffon va quedar admirat del colossal aspecte de la girafa, i al mateix temps de la gratuïtat de tot plegat. En molts sentits, la girafa sembla un animal imaginari, un joc de la natura, un ésser del tot inversemblant, quasi impossible. I, tanmateix, existeix, i és ben apte per al seu hàbitat de la sabana. Potser es podria dir això mateix del mamut: un animal insòlit, increïble, un producte dels somnis." Mlle Lespinasse va somriure: "Ara que ho dieu, alguna cosa així m'ha semblat entendre en el seu deliri. Deia que els ullals feien tres metres,

Martí Domínguez

JOSE LUIS INIESTA

però que en alguns exemplars es podia arribar fins a cinc. És cert?" "Sí, i cada ullal pesava vora cinquanta quilograms", va afegir el doctor. "I per a què els feien servir, per a lluitar, per a defensar-se?", va preguntar l'amiga del filòsof. "Per a això, evidentment, tot i que resultaven molt poc funcionals, i s'han trobat dos mamuts que varen morir enganxats per les seues defenses, atrapats, sense poder-se alliberar. Però hi ha una explicació que m'agrada més: empraven els ullals com a llevaneu, i així a l'hivern poder accedir a l'herba, que era el seu principal aliment. Amb aquells ullals enormes podien moure una gran quantitat de neu...". Mlle Lespinasse el va mirar amb sorpresa: "És això a què es refereix d'Alembert?" "Possiblement. En un article recent publicat al *New Scientist* s'explica que l'època glacial va conduir aquest paquiderm a assolir una grandària immensa i a desenvolupar les seues defenses per a un ús nou... Quan el clima va canviar, i es va fer més càlid, i hi hagué molta menys neu, aleshores aquells ullals foren una gran nosa, un gran problema, com la mateixa grandària de l'animal, és clar". "I s'extingiren" va concloure Lespinasse. "Sí, perquè a més a més va arribar l'home, i es va aprofitar de la seua feixugor." "I tan feixuc!

Amb cent quilograms penjant del cap! Això és una condemna... Quin somni més extraordinari que ha tingut d'Alembert", digué Mlle Lespinasse rient. El doctor Bordeu també va riure: "Sens dubte. La febre ens va relacionar coses insospitades... Però allò que és de veres extraordinari, amiga meua, és la natura."